

Hvem er jeg?

Livshistorien set i lyset af metahistorierne

Fortæl mig din livshistorie, og jeg skal sige dig, hvem du er. At beskæftige sig aktivt med livshistorien er ikke en harmløs dvælen ved minderne, men det kan tværtimod være en vej til større accept af vores personlighed og en dybere forståelse af vores tro og identitet. For de allerfleste findes livshistorien ikke som en bevidst bearbejdet historie, men den lever sit eget stille liv i erindringen hos den enkelte. Kun "De kendte" opfordres til at skrive biografier, hvor de i en redigeret form indvier os i deres politiske eller kunstneriske karriere.

Vi lever i en zapperkultur, hvor der ikke er mange fællesskaber, der giver plads til livshistorien. På sygehuset er livshistorien reduceret til at være sygehistorien, anamnesen som den kaldes. Og det er oplagt, at hvis kirken gerne vil stå stærkt i et menneskes liv, så må kirken signalere, at der er tid og rum til, at du fortæller fra din livshistorie. Det bliver i de kommende år vigtigt at kaste lys over, hvorfor livshistoriefortælling er en vigtig ressource i menneskers liv og i kirkens liv, og hvad det kan bruges til.

Livshistorien mellem sandhed og digtning

Det kan ikke lade sig gøre at fortælle om sit liv, uden at fortællingen bliver farvet. For vi forstår ofte ikke, hvorfor det gik, som det gik. Hvorfor droppede jeg ud af min uddannelse? Hvorfor løb jeg ind i en skilsmisse? Hvorfor blev kirken aldrig et sted for mig eller hvorfor blev kirken et vigtigt sted for mig? Svend Bjerg siger, at med fortællingen om mig selv er det som at prøve tøj. Er jeg til den blå eller den røde farve i dag? Vi bliver

ved med at afprøve stumper af fortællinger, indtil vi finder det "tøj" – den fortælling som passer. Det er ikke fordi, vi bevidst vil lyve, men vi redigerer og "digter" på historien, fordi vi gerne vil se os selv i et bestemt lys i forhold til kollegerne, børnene, veninderne eller de professionelle. Farvningen af vores historie påvirkes af, hvem vi fortæller til, og hvad vi gerne vil have de andre til at forstå. Farvningen kan være, at vi vil underholde, informere, retfærdiggøre os, få anerkendelse, formidle et budskab, begrunde et krav, give et eksempel til efterfølgelse, belære eller at give den anden del i glæde eller sorg. I sjælesorgen bliver det meget afgørende, at vi hjælper den enkelte til at få øje på det prisme, han ser sit liv igennem. For den fortælling der blev fortalt er vel nok sand, men er den sand nok? For var faderen så streng som du siger, eller er der konkurrerende fortællinger, der kan være med til at tegne et andet billede af faderen. Max Frisch siger "Ethvert menneske opfinder før eller senere en historie, som det derefter ofte understøtter ofre holder for at være dets livshistorie". Livshistorien kan let blive en spændetrøje, for hvis din fortælling bliver fortællingen om det uelskede barn/ det usete barn, så er der meget, der ikke kan lade sig gøre. Der er mange ting, som det uelskede barn ikke kan. Jeg taler ikke for, at vi skal forsøge at ændre på fortiden, men i sjælesorgen bliver det afgørende vigtigt at få øje på, at vi har mulighed for at se på personer og begivenheder gennem andre prisme, end dem vi indtil nu har haft til rådighed. Og at det ofte er muligt at opsøge vidner til mit liv, som kan være med til at nuancere og korrigere mit billede af mig selv og virkeligheden.

Fortiden lammer nutiden eller giver den vinger

Vi tænker, at fortiden er et afsluttet kapitel, men det er den ikke. Fortidens hændelser kan man selvfølgelig ikke lave om på i deres fakticitet, men indstillingen til fortiden kan ændre sig, og dermed ændrer virkningshistorien sig. Det kan godt være, at jeg i mit liv må forholde mig til, at jeg er et skilsmissebarn, men det afgørende bliver at finde frem til, om jeg er et elsket eller et uelsket skilsmissebarn. Den enkelte skal anstrenge sig for at finde frem til de tider og steder i livshistorien, som måske er skjult bag andre historier ofte "vrede" eller idylliserende historier. Idet jeg fortæller fra fortiden, så fylder jeg nutiden med berigende eller belastende erfaringer, fortiden lammer nutiden eller giver den vinger.

Livshistorien og metahistorierne

Det enkelte menneske har brug for at spejle sin fortælling i fortællinger, der er større end det selv. Der ligger en stor befrielse i at kende 2. verdenskrigs historie, hvis grunden til, at jeg ingen far har, er, at han døde i Ryvangen kort tid før befrielsen. Historien er en metahistorie, det er en større historie end min egen historie. Men der findes mange store fortællinger, musikhistorien, kunsthistorien, litteraturhistorien, den politiske historie, kulturhistorien, slægtens historie og kristendommens for-

Metahistorien giver den enkelte et andet prisme at se sit liv igennem

tælling. Alle disse historier rummer kraft til at kunne være med til at forløse dele af min identitet. Nogle af disse store fortællinger væver sig ind i hinanden. I Isabel Allendes roman *Åndernes hus* må Claras barnebarn Alba skrive sin slægtshistorie, sin livshistorie ned i 3 generationer for at finde ud af, om hun skal hævne den uret, der er blevet begået imod hende. Hævnen vil i sidste ende også ramme morfaderen, der har været med til at vælte socialisten Salvador Allende og bringe militærjuntaen til magten i Chile. I koncentrationslejren har hun været udsat for tortur og voldtægt, er barnet hun venter et voldtægtsbarn, eller er det kærestens barn? Skal hun gå efter hævn eller forsoning? Alba vælger forsoningen, præget som hun er af kristendommen som metahistorie. Religionens fortælling er den mest omfattende metahistorie som findes i en kultur, den er indko-

det overalt. Men vi må erkende, at kristendommen ikke længere er den eneste religiøse metahistorie i Danmark, vi bliver nødt til at forholde os til islam som metahistorie, for at kunne skabe dialog og forståelse.

Kristendommen som metahistorie

Hvordan bliver der en forbindelse mellem mit liv, min livshistorie og så kristendommens fortællinger? Det må der arbejdes på både indenfor det religionspædagogiske og det sjælesørgeriske område. I sjælesorgen sker det, når kristendommens store fortælling "tager over", der hvor jeg ikke ved, hvad der skal siges om mig selv i morgen. Når livet ligger i ruiner og jeg ikke kan holde fast på, hvem jeg selv er. Da låner jeg fra den kristne metahistorie en fremmed fortælling, og jeg vælger at gøre den til min. Kristendommens metahistorie siger, når alt håb er ude, at der er et håb, og når jeg siger, at jeg ikke kan mere, at der er en ny begyndelse. Eller når jeg siger, at dette er utilgiveligt, at tilgivelse er der som en mulighed. Metahistorien giver den enkelte et andet prisme at se sit liv igennem.

Om trosbiografier og om at integrere det mislykkede

På højskolen afholder vi kurser i samarbejde med Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer.

I denne sæson vil jeg lade kursisterne arbejde med deres trosbiografier i grupper. Det tror jeg vil skabe ny energi i menighedsrådsarbejdet. Vi er så vant til at lave afstand til hinanden ud fra de forskellige kirkelige tilhørsforhold, men i dag må vi erkende, at der er brug for at tale dybere om, hvordan vi tror, hvis vi vil være kirke til tiden.

Et endnu større perspektiv åbner sig, hvis der efterfølgende bliver mulighed for at arbejde videre med hvordan livshistorie, tabshistorie og troshistorie hænger sammen. Der skal mod til at integrere det modsætningsfyldte og det mislykkede i vores livshistorie, og der skal mod til at se vores tabshistorie i øjnene. Hvis vi ikke forbinder livshistorie, tabshistorie og trosbiografi med hinanden, så harmoniserer vi livshistorien, så den ser pæn ud, og trosbiografien går i stå, så troen bliver fremmed for det levede liv. Der hvor livshistorie, tabshistorie og trosbiografi væves sammen, der vokser indsigt i hvem Gud er, og hvilke gudsbilleder der er til rådighed, og troen bliver en altomfattende tro. Det er på tide, at det bliver legitimt at tale åbent om troen mennesker imellem – også i kirken.